

МАЈА НИКОЛИЋ
РАДИВОЈ РАДИЋ
(Филозофски факултет, Београд)

ПОДАЦИ ЕФРЕМА ИЗ ЕНОСА О СРПСКОЈ ИСТОРИЈИ XIII ВЕКА

Ефрем из Еноса, писац римоване хронике која обухвата период од I века до 1261. године, доноси три вести о српској историји XIII столећа. Прва се тиче брака Евдокије Анђео и Стефана Немањића. Друга, умногоне загонетна, казује о томе да је епирски владар Теодор I Анђео у првим годинама своје владавине освојио и део српских земаља, што не потврђује савремени историчар Георгије Акрополит. И, најзад, трећа Ефремова вест говори о познатом српском упаду у околину Кичева и Прилепа 1257. године.

Кључне речи: Ефрем, хроника, Срби, Енос, Георгије Акрополит

Сачувани подаци о византијском хроничару Ефрему из Еноса толико су оскудни и фрагментарни да се његова биографија може воспоставити само у најопштијим обрисима, те свести на свега неколико реченица. Нису познати чак ни датум његовог рођења нити година смрти. Зна се да је потицао из града Еноса у Тракији и да је на свет дошао у завршним деценијама XIII столећа.¹ Највећи део живота, сва је прилика, провео је у Цариграду.² Упокојио се после 1323, а свакако пре 1332. године.³ Старија наука, почев од знаменитог Лава Алацијуса у XVII веку, веровала је да је Ефрем из Еноса био монах и фанатични присташа православне Цркве и њене догме.⁴ Премда та давнашња

¹ O. Lampsides, Ennius — Αἴνιος, Byzantion 43 (1973) /= Hommage à Marius Canard/ 510–511; Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit, ed. E. Trapp, III, Wien 1978, № 6408; Ephraem Aenii Historia Chronica, rec. O. Lampsides, Athenis 1990, X (у даљем тексту: Lampsides, Ephraem).

² O. Lampsides, Beiträge zum byzantinischen Chronisten Ephraem und zu seiner Chronik, Athen 1972, 24.

³ Ibid. 27–30.

⁴ Тако је сматрао и А. Маи, који је у оквиру Бонског корпуса приредно издање Ефремове хронике (Ephraemius. Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, Bonnae 1840, 275, 301, 401, 413). Ур. Lampsides, Ephraem, X.

претпоставка није сасвим одбачена, модерни истраживачи су склони да о њој говоре са великом обазривошћу;⁵ речју, нема довољно утемељених доказа за тако одлучан закључак.

Ефрем из Еноса је саставио једну хронику (Χρονικὴ Ἱστορία) у дванаестерцу, која обухвата историју старог и Новог Рима од I века нове ере, тачније од римског цара Калигуле (37–41), до 1261. године, дакле раздобље дуго дванаест столећа. У писању свог дела он се превасходно ослањао на светску хронику Јована Зонаре и историјске списе Никите Хонијата и Георгија Акрополита.⁶ Ваља напоменути да Ефремов текст постаје нарочито подробан за раздобље од 1204. до 1261. године, али су одступања од поменутих предлога толико мала да се врло тешко може говорити о изворној самосталности његових података. Пре је реч о својеврсном „доживљају“ историје, односно података о повесним догађајима, које је налазио у расположивим изворима.⁷ Сматра се да је Ефрем из Еноса написао своју хронику пре 1332. године.⁸

До наших дана није дошао аутограф Ефремове хронике, али постоје два преписа која се чувају у рукописним кодексима Vaticanus graecus 1003, састављеном после 1341/1342. године, и Vaticanus Barberinianus 146, који је препис претходног, сачињен у XVII столећу.⁹

Прво издање Ефремове римоване хронике приредио је италијански научник Анђело Маи у Риму 1828. године.¹⁰ Потом је ово издање поновљено, најпре у оквиру Бонског корпуса 1840. године,¹¹ а затим и у знаменитој Мињовој колекцији Patrologia Graeca 1856. године.¹² Отада је протекло сто двадесет година до појаве новог издања. Грчки истраживач Одисеј Лампсидис је најпре 1985. године изнова публикувао Ефремов текст, снабдевши га не само коментаром него и преводом на новогрчки језик.¹³ И, најзад, исти научник је 1990. године у оквиру нове колекције византијских извора Corpus Fontium Historiae Byzantinae објавио критичко издање хронике у стиховима која је изашла испод пера Ефрема из Еноса.¹⁴

⁵ Lampsides, Ephraem, X.

⁶ Gy. Moravcsik, Byzantinoturcica, I (Die byzantinischen Quellen der Geschichte der Türk-völker), Berlin 1958, 256 (у даљем тексту: *Moravcsik*, Byzantinoturcica, I); Lampsides, Ephraem, XL-XLVII; The Oxford Dictionary of Byzantium, ed. A. P. Kazhdan, I, New York — Oxford 1991, 708 (R. J. Macrides) /у даљем тексту: ODB, I/.

⁷ H. Hunger, Die hochsprachliche profane Literatur der Byzantiner, I, München 1978, 478–480.

⁸ Lampsides, Ephraem, XVII.

⁹ *Moravcsik*, Byzantinoturcica, I, 256; Lampsides, Ephraem, XI-XV.

¹⁰ A. Mai, Scriptorum veterum nova collectio III, Romae 1828, 1–225.

¹¹ За пун библиографски податак в. н. 4.

¹² J. P. Migne, Patrologiae cursus completus, Series Graeca, 143, Paris 1891, 12–380.

¹³ Ἐφραίμ τοῦ Αἰνίου Χρονογραφία. Κείμενο-μετάφραση-σχόλια, ed. O. Lampsidis, I–II, Athina 1984–1985.

¹⁴ Lampsides, Ephraem, 1–337. Велики одломци хронике Ефрема из Еноса преведени су на бугарски у књизи: Самият Търновград ще разтърби победите. Средновековни поети за България, съставител В. Гюзелев, София 1981, 57–96.

Први податак о српској историји XIII столећа у делу византијског хроничара, који се може сврстати у категорију посредних, односи се на бурна збивања која су задесила Византију после крсташког заузимања Цариграда 1204. године. Тачније, Ефрем га саопштава говорећи о сукобу између Бонифација од Монферата, италијанског маркиза и владара новостворене крсташке Солунске краљевине,¹⁵ и византијског обласног господара Лава Сгура, који је свој успон почео на подручју полуострва Пелопонеза, а онда се преко предела средње Грчке ширио на север.¹⁶ Византијски хроничар наводи да је Бонифације од Монферата заузео неке западне градове, које је потчинио власти Латина, а у томе је као помоћнике имао и неке од Авсона.¹⁷ Под помало загонетним етнонимом Авсони крију се заправо Ромеји, односно Византинци. Авсони је заправо хеленизовани облик имена за племе Аурубце, које је живело на простору средње Италије. Временом се тај етноним проширио на све житеље Апенинског полуострва.¹⁸ Будући да су Византинци себе сматрали Римљанима (Ромејима), њихови су писци не ретко посезали за називом Авсони. Тако, на пример, Теодор Продром, византијски песник XII века, користи синтагму „род Авсона“.¹⁹ Иначе, Ефрем из Еноса у својој хроници готово равноправно користи етнониме Ромеји и Авсони.²⁰

Због готово неизбежног предстојећег сукоба са Италима, Лав Сгур им је поставио заседу у Термопилима. Међутим, том приликом ништа није постигао и, како бележи Ефрем, одатле је трчећи отишао у Коринт.²¹ Реч је о познатим догађајима, о којима приповеда историчар Никита Хонијат,²² а који се датују у 1205. годину.²³

У наставку Ефрем говори о каријери византијског великаша и наглашава да је Лав Сгур пореклом био из околине Навплиона и најпре је владао једним делом очевине. Онда је, користећи нередовне околности до којих је дошло у то време, као и уз помоћ среће и збрке, непрестано напредујући, од малог, што беше, постао велики. Разбојништвом је приграбио градове Коринт и Аргос на Пелопонезу. На крају је стигао и у Атину, али га је одбио премудри

¹⁵ D. E. Queller, *The Fourth Crusade. The Conquest of Constantinople, 1201–1204*, Leicester University Press 1978, 19 sq.; ODB, I, 304–305 (*Ch. M. Brand*)

¹⁶ О овом византијском магнату в. Р. Радућ, *Обласни господари у Византији крајем XII и у првим деценијама XIII века*, ЗРВИ 24–25 (1986) 247–255 (у даљем тексту: *Радућ*, *Обласни господари*); А. Savvides, *A note on the death of Leo Sguros in A.D. 1208*, *Byzantine and Modern Greek Studies* 12 (1988) 289–295.

¹⁷ Lampsides, *Ephraem, 7296–7298*. Уп. Б. Ферјанчић, *Почеци солунске краљевине (1204–1209)*, ЗРВИ 8–2 (1964) 110–111.

¹⁸ K. Amandos, *Τα εθνολογικά ονόματα εις τους βυζαντινούς συγγραφείς*, *Hellenika* 2 (1929) 97.

¹⁹ Византијски извори за историју народа Југославије, IV, Београд 1971 (репринт 2007), 176 н. 9 (Б. Ферјанчић)

²⁰ Lampsides, *Ephraem*, 348, 392.

²¹ Ibid. 7299–7303.

²² Nicetae Choniatae *Historia*, ed. J. A. van Dieten, *Berolini* 1972, 600–601 (у даљем тексту: *Chon. Historia*)

²³ *Радућ*, *Обласни господари*, 251–252.

митрополит Михаило Хонијат, па је Сгур брзо одјурио против седмовратне (ἑπταπύλοισ) Тебе. Пошто ју је узео у веома лакој бици, напредовао је према Лариси, где се сусрео са царем Алексијем.²⁴ Наравно, реч је о бившем византијском цару Алексију III Анђелу (1195–1203), који је после бекства из Цариграда, пред долазак учесника Четвртог крсташког рата на Босфор, лутао по европским провинцијама Византијског царства. Тако и Ефрем пише да овај беше напустио северне области и, лутајући ту и тамо као планета, водећи са собом и ћерку Евдокију, стигао у Тесалију. Алексије III Анђео је онда своју ћерку верио за Лава Сгура.²⁵ У питању је догађај о којем пишу како Никита Хонијат,²⁶ тако и Георгије Акрополит,²⁷ историчар Никејског царства. Између њих двојице постоји неслагање када се ради о месту где су обављене свадбене свечаности: Хонијат бележи да је то било у Лариси, што следи и Ефрем из Еноса, док Акрополит наводи Коринт. Више поверења, наравно, треба поклонити вестима Никите Хонијата, који је временски био ближе тим догађајима.²⁸ Ослоњивши се на Хонијата, на овом месту је Ефрем исправно поступио.

У даљем тексту византијски хроничар подвлачи чињеницу да је пре тога Евдокија Анђео била удата за владара Трибала Стефана (ὄρχηγετοῦντι τῶν Τριβαλῶν Στεφάνῳ), који ју је отерао и послао у отаџбину.²⁹ Ово је, наравно, познат податак из српске средњовековне прошлости, који Ефрем износи крајње сведено и сажето.³⁰ Завршавајући ову епизоду, Ефрем записује како је Евдокију Анђео за жену узео византијски цар Алексије V Дука Мурзуфл, након губитка и власти и отаџбине.³¹ Он је касније најпре био ослепљен, а онда су га ухватили и убили Латини у Цариграду.³² То је значило да је, после Стефана Немањића и Алексија Дуке Мурзуфла, обласни господар Лав Сгур био трећи муж Евдокије Анђео.

Следећи податак о српској историји XIII века Ефрем из Еноса доноси у оквиру излагања догађаја који се односе на историју државе епирских деспота. Он најпре бележи како су била тројица браће — Михаило, Теодор и Константин — и како је Теодор боравио код „цара Авсона“ у Никеји.³³ Наравно, реч је о браћи из рода Анђела,³⁴ а најстарији Михаило I (1205–1215) био је оснивач

²⁴ Lampsides, Ephraem, 7304–7317.

²⁵ Ibid. 7318–7322.

²⁶ Chon. Historia, 608.

²⁷ Georgii Acropolitae Opera, I, ed. A. Heisenberg, corr. P. Wirth, Stuttgart 1978, 13 (у даљем тексту: Асрор.)

²⁸ Радућ, Обласни господари, 250 н. 19.

²⁹ Lampsides, Ephraem, 7323–7325.

³⁰ Иначе за Евдокију Анђео још увек је незаобилазна студија коју је написао М. Ласкарис, Византиске принцезе у средњовековној Србији. Прилог историји византиско-српских односа од краја XII до средине XV века, Београд 1926 (репринт 1997), 7–37.

³¹ Lampsides, Ephraem, 7326–7327.

³² B. Hendrickx — C. Matzukis, Alexios V Doukas Mourtzouphlos: His Life, Reign and Death (?–1204), Hellenica 31 (1979) 108–132.

³³ Lampsides, Ephraem, 7661–7664.

³⁴ Г. Осџорогорскиј, Возвышение рода Ангелов, Юбилейный сборник Русского археологического общества в Королевстве Югославии, Београд 1936, 124–129 (=Успон рода Анђела, Сабрана дела, III, Из византијске историје, историографије и просопографије, Београд 1969,

државе у Епиру,³⁵ док је „цар Авсона“ Теодор I Ласкарис (1204–1221), владар Никејског царства.³⁶ У наставку, византијски хроничар истиче да Михаило Анђео није имао законитог сина наследника него само једног из незаконитог брака. Због тога је од Теодора I Ласкариса затражио да дозволи Теодору Анђелу да дође код њега. Пошто му је Теодор Анђео претходно дао заклетве да ће поштовати и чувати постојеће стање и њему и његовим наследницима бити веран до краја живота, Теодор I Ласкарис га је послао на Запад његовом брату — „архонту Етолије и Епира“.³⁷ Ефрем потом пише о томе да је неки Ромеј на спавању убио Михаила I Анђела и да је власт у Епиру преузео његов брат Теодор I Анђео (1215–1230), за кога износи прегршт похвалних речи — „војсковођа, силан, племенитог рода, свемоћни горостас и силовит у биткама“.³⁸

Одмах по преузимању власти, Теодор I Анђео је проширио границе своје државе тако што је запосео делове земље Бугара, италичке градове и области Илира и Трибала (ἐκ Βουλγάρων γῆς, Ἰταλικῶν ἀστέων Ἰλλυριῶν τε καὶ Τριβαλῶν χωρίων).³⁹ У наставку Ефрем поименце набраја освојене градове и територије. Он помиње Охрид и Прилеп, Пелагонију са свим околним сеоским насељима, затим Тесалију са Ахајом, Македонију и један део Тракије. Њима додаје и Далмацију са Епидамносом, земљу Илира и планинске Албанце (Ἀλβανούς ὀριτροφούς).⁴⁰ Византијски хроничар међу велике успехе Теодора I Анђела убраја и спектакуларно заробљавање латинског цара Петра Куртенеа, запоседање Солуна и његово крунисање за цара.⁴¹

Занимљиво је напоменути да је овде реч о помало „слободној“ парафрази текста који је изишао из пера Георгија Акрополита. Историчар Никејског царства, наиме, наводи како је Теодор I Анђео проширио своје територије на рачун италских поседа и још више бугарских,⁴² али, за разлику од Ефрема, не наводи Илире, Трибале (Србе) и Албанце. У покушају да се објасни настала разлика, склони смо да верујемо да је помињање Трибала само својеврсна интервенција Ефрема из Еноса и да његов податак не смемо олако прогласити веродостојним. Другим речима, требало би више поверења поклонити вестима Георгија Акрополита, који у вези са растом епирских поседа у првим годинама владавине Теодора I Анђела уопште не помиње Србе (Трибале). Овог

337–341); *K. Varzos*, Η γενεαλογία των Κομνηνών, Βυζαντινά Κείμενα και Μελέται 20, II, Thessaloniki 1984, № 168, 548–637 (Теодор I Анђео).

³⁵ *D. Nicol*, The Despotate of Epiros, Oxford 1957, 11–46; ODB, II, 1363 (*A.-M. Talbot*); *A. Stauridou-Zafrika*, Νίκαια και Ἡπειρος τον 13^ο αἰώνα. Ἰδεολογική αντιπαράθεση στην προσπάθεια τους να ανακτήσουν την αυτοκρατορία, Thessaloniki 1991, 41 et passim.

³⁶ *M. Angold*, A Byzantine Government in Exile, Oxford 1974, 12 et passim; ODB, III, 2039–2040 (*M. J. Angold*)

³⁷ Lampsides, Ephraem, 7664–7678.

³⁸ Ibid. 7679–7685. Уп. *Б. Ферјанчић*, Просопографска белешка о Теодору I Анђелу, Зборник Филозофског факултета 18-А (1994) /= Споменица Радована Самарџића/ 101–108.

³⁹ Lampsides, Ephraem, 7686–7691.

⁴⁰ Ibid. 7692–7698.

⁴¹ Ibid. 7699–7722. Уп. *Г. Осџрогорски*, Историја Византије, Београд 1959 (репринт 1998), 406–407.

⁴² Acrop. 25.

пута свесно остављамо по страни чињеницу да византијски хроничар очито прави разлику између Илира и Албанаца. Мање се чини вероватном претпоставка да је Ефрем из Еноса знао нешто што Акрополиту није било познато, односно да је користио још неки извор. Да ли би се можда могла допустити и претпоставка да Ефрем из Еноса у свом тексту понешто преноси из свог времена, раздобља које је познавало велико српско ширење према југу?

И, коначно, Ефрем из Еноса још једном помиње Србе, у време владавине никејског цара Теодора II Ласкариса (1254–1258). Пошто је најпре саопштио како је Теодор II послао војсковођу Михаила Палеолога са војском на Запад, против епирског деспота Михаила II Анђела,⁴³ византијски хроничар приповеда да је Трибаларх (Τριβαλάρχης), најрђавији у срцу (ἢ κάκιστος καρδία), човек који крши уговоре (ἔκσπονδος ἄνθρωπος), несрећан (ἀποφράς) и крвожедан (μαίφονος), пошто је сакупио војску од преко више хиљада, прегази ромејске области (τὰ Ῥωμαϊκὰ χωρία).⁴⁴ У наставку хроничар из Еноса приповеда о међусобним сукобима никејских и епирских одреда и више не помиње Србе.⁴⁵

Под Трибалархом, односно вођом Трибала, наравно, Ефрем подразумева владара Срба — краља Стефана Уроша (1243–1275). Овде је реч о стилизованом парафрази догађаја из 1257. године, о којима пише Георгије Акрополит. Према вестима историчара Никејског царства, том приликом су Срби прошли Кичево и почели да пустоше крај око Прилепа. У наставку похода, одреди краља Уроша су најпре победили Никејце, а онда и запосели Кичево и дошли на домак Прилепа.⁴⁶

У покушају да се објасни читав низ негативних особина које Ефрем приписује српском краљу, можемо подсетити да на једном месту у својој историји Георгије Акрополит за Србе бележи да су вероломан род, коме су непозната осећања благодарности према онима који су му учинили добро и који је спреман да због некакве мале користи одбаци и изгази пехар пријатељства.⁴⁷ Ипак, ову строгу оцену морамо унеколико релативизовати јер исти Акрополит негативно говори и о другим народима: за Латине каже да нису сувише устрајни у условима који су својствени војним походима, а за Бугаре, као и за Србе, записује да су вероломни.⁴⁸ Једном речју, Ефремова бујица негативних квалификатива за краља Стефана Уроша I на неки начин је само разрађена Акрополитова оцена, али са српског народа пренета на владара.

⁴³ Lampsides, Ephraem, 9201–9210.

⁴⁴ Ibid. 9211–9215.

⁴⁵ Ibid. 9216–9242.

⁴⁶ Асгор. 145–146. Уп. Б. Ферјанчић, Србија и византијски свет у првој половини XIII века (1204–1261), Зборник радова Византолошког института 27–28 (1989) 141–144.

⁴⁷ Асгор. 145. Уп. П. И. Жаворонков, Болгария и болгары в изображении никейских авторов: традиция и трансформация взглядов, Studies on the Slavo-byzantine and West-european Middle Ages (In memoriam Ivan Dujićev), Sofia 1988, 77 очигледно омашком речене особине које је Георгије Акрополит изрекао о Србима приписује Бугарима. Такође в. П. Ангелов, България и Българите в представите на византийците (VII–XIV век), София 1999, 7 сл.

⁴⁸ Асгор. 27 (Латини); 23–24, 60, 114 (Бугари). Треба упозорити да се изречена оцена о вероломству Бугара (Асгор. 60) заправо односи на њиховог цара Јована II Асена.

Када је реч о подацима Ефрема из Еноса који се односе на Србе у XIII веку, мора се нагласити да је њихов број веома мали. Реч је заправо само о три вести у периоду од неколико деценија (1204–1261). У покушају да се то објасни мора се поћи од чињенице да за наведено раздобље Ефрем као предложак има историјски спис Георгија Акрополита, а постоје најмање два разлога зашто су вести Георгија Акрополита о Србима тако оскудне. Први, важнији разлог, проистиче из сасвим измењене геополитичке слике југоисточног дела Балканског полуострва после 1204. године. У новом распореду политичких снага савремени историчар Георгије Акрополит помно прати односе у четвороуглу: Никејско царство — Епирска држава — Латинско царство — Друго бугарско царство. У таквом распореду Србија за једног Никејца остаје сасвим по страни. Осим неколико последњих година свога постојања, Никејско царство није ни имало заједничку границу са српским земљама. Из тих разлога намах постаје јасно зашто Георгије Акрополит пише врло мало о Србима.⁴⁹ Други разлог који објашњава оскудност Акрополитових вести о српској историји односи се на једноставну чињеницу да је обим његовог списка невелик. Наиме, ако се упореди захват Акрополитовог дела са опсегом историја његових претходника Никите Хонијата, на пример, и потоњих аутора, Георгија Пахимера, Нићифора Григоре или Јована Кантакузина, упадљиво је да је у односу на волуминозне саставе ових других, оно знатно мање.⁵⁰

На другој страни, Ефрем из Еноса је живео и писао у време великог успона средњовековне српске државе, али се његова хроника завршава са 1261. годином и за највећи део XIII столећа заснована је искључиво на историјском делу Георгија Акрополита. Када су у питању наведене ретке вести, може се закључити да се ослања на историчара Никејског царства, тако што углавном понавља суштину његових вести, али то чини на један прилично слободан начин. Другим речима, његови описи догађаја преузетих из Акрополитове историје су својеврсно стиховано препричавање, али у њима он не робује предлошку и далеко је од механичког ексцерпиранија и беспоговорног подражавања.

И, напослетку, у новије време се у византологији могу запазити настојања да се рехабилитују поједини извори, историје или хронике, које је старија византологија због зависности од других источника својевремено означила као несамосталне и, следствено томе, сврстала их у изворе другог реда. Као подесан пример навешћемо спис Теодора Скутариота, чије би ново издање требало да се појави у скороје време.⁵¹ Како било, утисак је да већ постојећа

⁴⁹ *P. Radić*, Георгије Акрополит и Срби, Краљ Владислав и Србија XIII века, Научни скуп, 15–16. новембар 2000, Београд 2003, 93 (= Из Цариграда у српске земље. Студије из византијске и српске историје, Београд 2003, 167)

⁵⁰ Исто. Такође в. Георгий Акрополит, История, Перевод, вступительная статья, комментарии и приложения *П. И. Жаворонкова*, Санкт-Петербург 2005, 14 сл.

⁵¹ Још је својевремено *P. Charanis*, Byzantium, the West and the Origin of the First Crusade, Byzantion 19 (1949) 17–36 (= Variorum Reprints, Social, Economic and Political Life in the Byzantine Empire, London 1973) указивао на потребно преиспитивање значаја списка Теодора Скутариота. У новије време то је поновила Рут Макридес у књизи: *George Akropolites, The History, Introduction, translation and commentary R. Macrides*, Oxford 2007, 65–66.

оцена о изворној вредности хронике Ефрема из Еноса ипак не може доживети неко значајније преиспитивање.

Маја Николић, Радивој Радић

THE DATA ON SERBIAN HISTORY OF THE 13TH CENTURY
IN THE CHRONICLE OF EPHRAIM FROM AINOS

Ephraim from Ainos wrote a chronicle (Χρονική Ἱστορία), in the twelve-syllable verse, which covered the history of the Old and New Rome, from the 1st century A.D. to 1261, i.e. the period covering twelve centuries. While writing this chronicle, he predominantly relied on the world chronicle by John Zonaras and the historical works by Niketas Choniates and George Akropolites. In regard to Serbian 13th century history, it should be pointed out that Ephraim mentioned three pieces of information. Chronologically speaking, the two of them, the first and the third, are well known from other sources as well. The first one was the information that Eudokia, daughter of the Byzantine emperor Alexios III Angelos, had been married to Stefan, son of Nemanja, and the third one was about the well-known and well-documented event, the Serbian invasion into the European territories of the Empire of Nicaea, in the vicinity of towns Kičevo and Prilep, in 1257. The second news in order, and controversial to certain degree, spoke about the alleged occupation of the part of Serbian territories by the ruler of Epiros, Theodore I Angelos during the first years of his rule. The contemporary historian George Akropolites, who was much closer to these events, did not list the Serbian territories among those conquered by the ruler of Epiros.